

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 108/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., N., zastúpeného JUDr. M. S., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina a jeho uznesením č. k. 24 Er/1729/2008-48 z 9. septembra 2010 a postupom Krajského súdu v Žiline a jeho uznesením č. k. 10 CoE/14/2012-75 z 26. júna 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2012 doručená sťažnosť M. S., N. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy

postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) a jeho uznesením č. k. 24 Er/1729/2008-48 z 9. septembra 2010 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením č. k. 10 CoE/14/2012-75 z 26. júna 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v exekučnom konaní začatom na základe návrhu sťažovateľa (oprávneného) na vykonanie exekúcie zo 4. júla 2008, predmetom ktorého bolo vymożenie povinnosti (t. j. zaplataenia sumy 299 596 Sk ako náhrady škody spôsobenej pri dopravnej nehode) ulożenej povinnému rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1 T/12/2008 z 15. mája 2008 (ktorý v tento deň nadobudol aj právoplatnosť a vykonateľnosť), povinný požiadal o zastavenie exekúcie „z dôvodu nemajetnosti a poukázal aj na to, že poisťovňa povinného sa nebráni vyplateniu nárokov“.

Okresný súd uznesením č. k. 24 Er/1729/2008-48 z 9. septembra 2010 exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. h) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov zastavil s odôvodnením, že keďže exekútor v peňažných ústavoch, na dopravnom inšpektoráte, v katastri nehnuteľností ani v Sociálnej poisťovni nezistil žiaden majetok povinného, sú splnené podmienky na zastavenie exekúcie, pretože jej ďalšie pokračovanie je neefektívne a zvyšuje zbytočné náklady. Okresný súd zároveň uviedol, že pri neskoršom nadobudnutí majetku zo strany povinného nič nebráni oprávnenému opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie.

Proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Tvrdil, že „... nebolo preukázané intenzívne zisťovanie majetku povinného súdom. Majetok povinného zisťoval súdny exekútor úplne bežne, dokonca na základe požiadavky súdu musel vykonať zisťovanie do dvoch mesiacov, to je zjavne rýchle preto, aby mohol zistiť majetok cez všetky možné subjekty, ktoré by správu o jeho majetku mohli podať. Na druhej strane, už aj vzhľadom na dátum narodenia povinného je zrejmé, že (narodený v roku 1988) nemôže mať nadobudnutý väčší majetok, nakoľko jeho pracovná činnosť iba začína. Postup súdu znevýhodňuje oprávneného, ktorý je navyše invalidný dôchodca po dopravnej nehode, ktorú

mu spôsobil povinný. Znevýhodnenie pritom spočíva v tom, keď súd prvého stupňa konštatuje, že oprávnená strana môže podať znova návrh na exekúciu, tento však musí opäť splatniť, čo je pre účastníka znevýhodňujúce. Podľa názoru odvolateľa postupom súdu je narušená i rovnosť strán. Zastavenie exekúcie iba z dôvodu, že v súčasnej dobe povinný nemá majetok, je v rozpore s Exekučným poriadkom, keďže pred Okresným súdom v Žiline sú stovky vecí, v ktorých sa čaká, kedy sa povinný zamestná a bude si môcť plniť svoje povinnosti vyplývajúce z exekúcie a žiadna z týchto exekúcií zastavovaná nie je. Postup súdu vyhodnotil odvolateľ za bezprecedentný, je v rozpore so zásadou spravodlivého procesu záver súdu o tom, že oprávnený má skúmať, kedy povinný nadobudne majetok a potom má podať exekúciu. Opätovne povinná strana je zvýhodňovaná a oprávnená v nevýhode tým, že opäť musí zaplatiť a skúmať niečo, na čo nemá 1) oprávnenie, 2) ani možnosti. Okresný súd vlastne prejedikoval tú skutočnosť, že pokiaľ je páchatelom trestného činu, resp. povinným osoba mladá, ktorá nestihla nadobudnúť majetok, momentálne nepracuje, nie je možné proti nemu viesť exekúciu, čo je v rozpore s Exekučným poriadkom a so zásadou vymožitelnosti práva. Pokiaľ sa týka plnenia poisťovne, na plnenie ju mal vyzývať povinný, nemá prenášať svoju zodpovednosť na poškodenú stranu. Rozhodnutie súdu o zastavení exekúcie v konkrétnom prípade je v rozpore s exekučným poriadkom a nemá oporu ani v listinných ani v iných dôkazoch. Domáha sa preto odvolateľ zrušenia uznesenia a pokračovania v exekúcii.“

Krajský súd uznesením č. k. 10 CoE/14/2012-75 z 26. júna 2012 uznesenie okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľa postupom a rozhodnutiami oboch súdov bolo porušené jeho základné právo zaručené čl. 47 ods. 3 ústavy, pretože bola narušená rovnosť strán medzi oprávneným a povinným v exekučnom konaní, ako aj základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože mu de facto nebolo umožnené dosiahnuť vykonanie už existujúceho exekučného titulu. Porušenie označených práv vidí sťažovateľ aj v tom, že k zastaveniu exekúcie došlo napriek tomu, že povinný má reálne predpoklady na to, aby v budúcnosti nadobudol majetok na zaplatenie dlžnej sumy.

Na inom mieste sťažnosti (s. 2 a 5) sťažovateľ uvádza, že zavinením všeobecných súdov sa dostal do stavu značnej právnej neistoty, pretože „*napriek právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu fakticky nedošlo k úplnej náhrade škody, ktorú mi Š. C. svojim konaním spôsobil... Poisťovňa mi nakoniec namiesto sumy 299.596,- Sk vyplatila len 291.017,16 Sk, a aj to až 17 mesiacov po začatí exekučného konania. Ostáva teda uhradiť 8.578,84 Sk..., ako i trovy exekučného konania a trovy právneho zastúpenia, ktoré boli zo strany exekútorky i advokátskej kancelária vyčíslené.*“.

Sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu a jeho uznesením č. k. 24 Er/1729/2008-48 z 9. septembra 2010 a postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 10 CoE/14/2012-75 z 26. júna 2012 boli porušené základná práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, aby napadnuté rozhodnutia oboch súdov zrušil a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu a jeho uznesením č. k. 24 Er/1729/2008-48 z 9. septembra 2010 (ktorým na základe návrhu povinného zastavil exekúciu) a postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 10 CoE/14/2012-75 z 26. júna 2012 (ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil).

1. Preskúmaniu napadnutého rozhodnutia okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu označených práv ústavným súdom bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí požiadať o ochranu tohto práva ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, IV. ÚS 380/04, III. ÚS 5/05). Takýmto súdom bol vo vzťahu k okresnému súdu krajský súd, ktorý (na základe odvolania sťažovateľa) rozhodnutie okresného súdu potvrdil, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Obdobne ústavný súd odmietol i časť sťažnosti sťažovateľa, ktorou namietal porušenie označených práv postupom a napadnutým rozhodnutím krajského súdu.

Sťažovateľ argumentoval tým, že mu nebolo umožnené dosiahnuť vykonanie už existujúceho exekučného titulu a že bola narušená rovnosť strán medzi oprávneným a povinným.

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy

o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, IV. ÚS 340/04, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, III. ÚS 284/08).

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Zásada rovnosti strán v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02). To znamená, že všetci účastníci súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnostné námietky sťažovateľa sú v podstate totožné s tými, ktoré už uviedol vo svojom odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu. Sťažovateľ v sťažnosti bližšie nešpecifikoval, akým spôsobom (vzhľadom na obsah základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy) bola narušená rovnosť strán medzi oprávneným a povinným, t. j. aké jeho procesné práva krajský súd porušil. Odhliadnuc od toho, že tvrdenie o nemožnosti dosiahnuť vykonanie exekučného titulu sťažovateľ (v inej časti sťažnosti) sám popiera, keď uvádza, že poisťovňa mu väčšiu časť škody uhradila, ústavný súd pripomína, že v danom prípade bol predmet rozhodovania všeobecných súdov vymedzený návrhom povinného, ktorým sa domáhal zastavenia exekúcie z dôvodu, že jeho majetok nestačí ani na úhradu trov exekúcie.

V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že „... konštatuje dôvodnosť zastavenia exekúcie a súladnosť postupu okresného súdu s ustanovením § 57 ods. 1 písm. h), ods. 4 Exekučného poriadku v spojení s § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, sú preukázané zákonné podmienky pre zastavenie exekúcie, keďže majetok povinného nestačí ani na úhradu jej trov. Takýto postup okresného súdu má svoj zákonný rámec, nezasahuje do práv oprávneného a nie je v rozpore so zásadou vymožitelnosti práva. Zastavenie exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nepostačuje ani na úhradu trov exekúcie, nebráni tomu, aby oprávnený podal v budúcnosti nový návrh na začatie exekúcie, ak sa ukáže, že povinný nadobudol majetok, z ktorého je možné pohľadávku oprávneného uspokojiť.“.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd dospel k záveru, že ho nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu zahrňujúceho aj princíp rovnosti účastníkov konania, a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na spochybnenie právnych záverov krajského súdu vyjadrených v jeho rozhodnutí. Skutočnosť, že konanie pred všeobecnými súdmi neskončilo podľa predstáv sťažovateľa, sama osebe nie je právnym základom na namietanie porušenia práva na súdnu ochranu sťažnosťou podanou ústavnému súdu, pretože, ako bolo uvedené, označené právo v sebe nezahŕňa záruku úspechu v konaní. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi týmto rozhodnutím

a porušením základných práv sťažovateľa zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2013